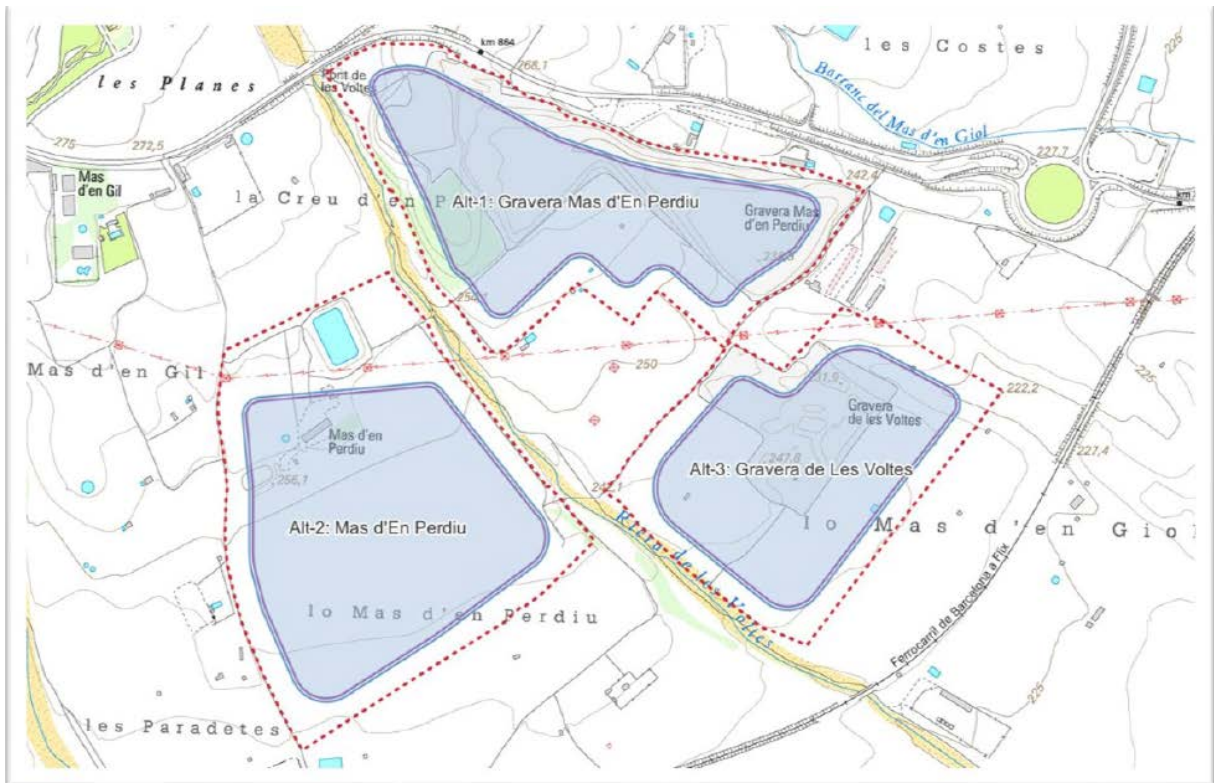

Informe sobre la construcció, per a la CR pantà de Riudecanyes, d'un embassament de recepció i emmagatzematge de l'aigua regenerada procedent de l'EDAR de Reus.

Generalitat de Catalunya
Departament d'Acció Climàtica,
Alimentació i Agenda Rural
Serveis Territorials a Tarragona

1. Introducció.

El Pantà de Riudecanyes és una infraestructura hidràulica que dona reg, mitjançant la CR Pantà de Riudecanyes, a una superfície agrària de la comarca del Baix Camp equivalent a unes 3.802 ha.

Aquest pantà rep aigua de la Riera de Riudecanyes, i també gràcies a desembassaments parcials del pantà de Siurana.

Degut a la manca de pluges i a les temperatures extremes, conseqüència de l'actual situació climàtica, el pantà de Siurana és troba en un nivell tant crític que ja no permet desembassar aigua cap el pantà de Riudecanyes. I aquest pantà de Riudecanyes està també a un nivell tant crític que el nivell de l'aigua existent està ja per sota de la cota on es troben les canonades de sortida de l'aigua destinada a l'ús agrari d'aquestes 3.802 ha i, en conseqüència, l'aigua remanent al pantà no pot ser destinada a l'esmentat ús.

2. Antecedents.

Segons informa la CR Pantà de Riudecanyes, en el seu històric de dades no consta que mai, fins a l'estiu de 2022, s'hagi produït el fet que, durant època de subministrament d'aigua de reg, el nivell del pantà s'hagués quedat per sota de la cota de captació d'aigua de reg.

En aquest sentit, a data 11/08/2022 el Secretari General de la Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural, va signar una resolució declarant d'emergència la contractació de les obres necessàries per tal d'instal·lar un sistema de bombament complementari a les instal·lacions existents al pantà de Riudecanyes, per tal de poder treure i abocar directament als canals de reg aquella aigua existent al pantà però que no podia sortir per si sola donat que el nivell de la mateixa era inferior a la cota de les comportes de sortida cap els canals de reg.

3. Situació actual.

La no existència, durant el que portem d'any 2023, de pluges que hagin aportat aigua suficient per permetre el normal funcionament dels torns de reg de la CR pantà de Riudecanyes ha provocat que aquesta CR no hagi pogut ni iniciar cap torn de reg durant el present any. Aquest fet ha deixat a unes 3.802 ha de superfície agrària sense la possibilitat de subministrament d'aigua. Els conreus que majoritàriament existeixen en aquesta superfície són l'avellaner i l'olivera, que són conreus plurianuals i deixar-los en aquest moment, amb l'actual estat climàtic, sense aigua que els permeti no tant sòls mantenir la producció d'aquesta temporada sinó també permetre la refrigeració de les plantes a través de l'evapotranspiració de l'aigua a través de les

fulles, comportarà sense cap mena de dubte, no només la pèrdua de l'actual collita sinó també que pot arribar a comprometre el creixement i la floració dels propers anys i, per tant, la producció futura de diversos anys. Fins i tot, les elevades temperatures sofertes durant aquest passat estiu i que l'encara inexistent arribada de pluges ni de fred que permetin un cert descans d'aquest arbres pot arribar a provocar la mor dels mateixos davant la incapacitat de poder-se refrigerar via evapotranspiració d'aigua.

4. Consideracions

Tant la producció d'oli d'oliva com la d'avellana d'aquestes 3.802 ha, representa un volum econòmic anual equivalent a uns 25 milions d'euros. En conseqüència, la pèrdua de la collita actual, i probablement la d'alguns anys propers, afectà negativament i de forma considerable, no només a l'economia de les explotacions agràries afectades, sinó també a tots els canals de comercialització d'aquest producte com ara cooperatives agrícoles i altres agents comercials.

Des del punt de vista de qui signa aquest informe, l'estat de manca d'aigua conseqüència l'actual situació climàtica, és un esdeveniment catastròfic. Però no només això, sinó que el fet de la pèrdua de collites i infraestructures de producció agrícola (plantacions actuals) d'aquestes 3.802 ha, també representen, no només una situació catastròfica, sinó també un greu perill per a l'economia i subsistència de les explotacions agràries afectades així com també de les cooperatives agrícoles i altres agents comercials que depenen directament de la producció d'aquestes 3.802 ha.

Altrament, cal tenir en compte que aquest Departament ha tramitat durant els últims anys, diversos expedients d'ajut a la millora i modernització de les xarxes de reg a favor de la CR Pantà de Riudecanyes. Més concretament:

Ordre	Expedient	Inversió	Subvenció directe pagada pel DARP i el FEADER
AAM/309/2011		202.796,37 €	100.000,00 €
ARP/270/2015	93 00003 2015	334.879,06 €	70.000,00 €
ARP/56/2018	93 00123 2018	364.498,03 €	70.000,00 €
ARP/107/2021	93 00868 2021	486.615,96 €	243.307,98 €
TOTAL		1.388.789,42 €	483.307,98 €

Totes aquestes inversions i subvencions directes podrien acabar no servint de res si es perd la producció actual i futura d'aquestes 3.802 ha.

5. Possibles solucions. Acords.

Com a conseqüència de tot l'explicat, tant la CR Pantà de Riudecanyes com els sindicats agraris de la zona, han demanat al DACC ajuda per tal de poder garantir l'existència de l'activitat agrària a l'àrea regable d'aquesta CR.

En aquest sentit i després de diverses reunions els representants del DACC van acordar amb aquesta CR que, per una banda l'ACA es faria càrrec del projecte i execució d'un sistema terciari que per meti l'ús agrícola de l'aigua procedent de l'EDAR de Reus, així com del transport de la mateixa des d'aquest sistema terciari fins a una bassa de recepció i emmagatzematge.

Altrament la Subdirecció General d'Infraestructures Rurals es va comprometre a projectar i executar la construcció de l'esmentada bassa de recepció i emmagatzematge de l'aigua regenerada procedent de l'EDAR de Reus i tractada en un sistema terciari, així com del transport de la mateixa des d'aquesta bassa fins al punt de connexió amb la xarxa de reg de la CR Pantà de Riudecanyes que aquesta CR decideixi.

6. Ubicació i dimensionat de la bassa.

El DACC va demanar a la CR Pantà de Riudecanyes un estudi d'alternatives d'ubicació de la bassa, així com també que es posicionés sobre quina ubicació d'entre les plantejades preferia.

Durant el mes d'Octubre de 2023, la CR Pantà de Riudecanyes presenta un estudi de títol "ESTUDI ALTERNATIVES. Ubicació d'una bassa reguladora per a l'aigua procedent de l'EDAR de Reus (Baix Camp)", signat a data de 10/10/2023. El dia 10 / 11 / 2023, aquesta CR comunica al DACC que la ubicació que prefereix és la coneguda com a "Mas d'en Perdiu" o, en qualsevol cas, aquella que permeti tenir la bassa construïda amb el menor temps possible, així mateix també indica que demana que la bassa tingui una cabuda mínima de 1,5 hm³ i, preferiblement de 2 hm³.

Les ubicacions queden descrits gràficament en les següents imatges:

Cal tenir en compte que:

- L'EDAR de Reus pot proporcionar, segons indica l'ACA, fins a $0,52 \text{ hm}^3/\text{mes}$, o el que és el mateix $6,24 \text{ hm}^3$ anuals, dels quals $1,5$ van destinats segons concessió a la CR del Molinet. Per tant, anualment, queden lliures a efectes d'altres usos $4,5 \text{ hm}^3/\text{any}$. Dit d'una altra manera l'EDAR de Reus podria subministrar a la CR Pantà de Riudecanyes un màxim de $0,39 \text{ m}^3/\text{mes}$.
- Els dos conreus majoritaris a la zona regable de la CR Pantà de Riudecanyes són l'olivera i l'avellaner. Si considerem l'avellaner com el conreu de referència a efectes de càlcul, donat que les seves necessitats de reg són força superiors a les de l'olivera, veiem que segons la seva Kc els mesos de majors necessitats de reg són, Juny, Juliol i Agost. Durant aquests 3 mesos l'EDAR de Reus pot subministrar com a màxim $1,17 \text{ m}^3$.
- La CR Pantà de Riudecanyes indica que la seva dotació de reg, de suport, varia entre 1.000 i $1.400 \text{ m}^3/\text{ha} \cdot \text{any}$. El període reg que ofereix aquesta CR és entre Març i finals d'Agost per tant, a efectes de càlcul, considerem un període reg de 6 mesos. Si considerem la dotació màxima ($1.400 \text{ m}^3/\text{ha} \cdot \text{període anual de reg}$) tenim que en aquests 3 mesos la CR Pantà de Riudecanyes necessita subministrar un màxim de $700 \text{ m}^3/\text{ha}$ o, el que és el mateix, $2,66 \text{ hm}^3$ en tota la seva àrea regable.
- Si necessita $2,66 \text{ hm}^3$ per als 3 mesos de màxim consum però l'EDAR de Reus només n'hi pot oferir $1,17$ en el mateix període temporal, vol dir que ha de tenir una reserva de $1,49 \text{ hm}^3$ per aquests mesos de màxima demanda. La resta de mesos s'hauria de subministrar l'aigua subministrada mensualment per l'EDAR de Reus més l'aigua acumulada al pantà.

En resum, sembla que la bassa on rebre i acumular l'aigua procedent de l'EDAR de Reus hauria de poder acumular un volum de $1,5 \text{ hm}^3$ per tal de poder garantir les necessitats de reg dels 3 mesos de màxima demanda, si considerem que l'única aigua que la CR Pantà de Riudecanyes disposés fos la procedent de l'EDAR de Reus.

7. Conclusions.

Per tant, doncs, qui signa el present informe, proposa:

- Que és necessari la construcció d'un embassament que permeti recepcionar i emmagatzemar l'aigua regenerada que, després de passar per un procediment terciari, subministri l'EDAR de Reus a la CR Pantà de Riudecanyes.
- Que el volum útil d'aquest embassament sigui d'uns 1,5 hm³.
- Que la Subdirecció General d'Infraestructures Rurals encarregui la redacció del projecte constructiu tant de l'esmentat embassament com de la xarxa de connexió d'aquest amb aquell punt de la xarxa de reg de la CR Pantà de Riudecanyes que la CR ens indiqui.
- Que l'emplaçament exacte d'aquest embassament s'acabi decidint en fase de disseny i redacció de l'esmentat projecte, donat que s'haurà de decidir en base a diferents factors com ara el període d'execució de l'obra, el cost final (PEC) de la mateixa, el tipus de categoria d'embassament que s'acabi proposant, etc.